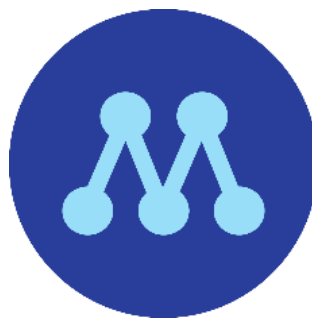

Höstbudget 2026

Trygghet, tillväxt och välfärd

**Socialdemokraterna och Moderaternas
förändringar i budget 2026**

Innehållsförteckning

Inledning	3
Förändringar i höstbudget	3
Budgetposter som tillkommer i och med höstens avstämning	3
Strategisk process, ö-lägesfaktorer och kommunikationer	3
Friluftssamordnare	4
Konstmuseet	4
Valnämnden	4
Uppdrag	4
Tätortsprioriterad utveckling tillsammans med invånarna	4
Demokrati och dialog	5
Fastighetsbestånd	5
Förebyggande insatser	6
Bassäng för rehab	6
Regionalt utvecklingsråd	7
Driftbudget 2026	8

Inledning

Mycket av det vi utgick från i budgeten som antogs i juni gäller fortfarande. Vi befinner oss i en orolig tid, med krig i Europa och ett osäkert säkerhetspolitiskt läge där Gotlands strategiska roll är tydlig. Den politiska och ekonomiska utvecklingen i omvärlden, inte minst i USA, skapar fortsatt oro vilket påverkar både Sverige och Gotland.

Efter flera år med ekonomiska utmaningar i landets kommuner och regioner väntas 2026 bli ett mer normalt år, även om Sverige fortfarande befinner sig i lågkonjunktur. Skatteunderlaget ökar långsamt, samtidigt som pensionskostnaderna kommer att sjunka till mer normala nivåer.

Region Gotland har över tid gjort goda resultat. Genom att avsätta medel till vår resultatutjämningsreserv – en ekonomisk buffert där vi lagt undan pengar under goda tider för att kunna hantera sämre – står vi relativt starkt när ekonomin nu gradvis stabiliseras.

Samtidigt går återhämtningen långsammare än väntat. Den svagare utvecklingen i svensk ekonomi påverkar kommunsektorn, vilket för Gotlands del innebär lägre skattekraft än vad som beräknades i prognosen från juni. Det tidigare budgeterade resultatet på 75 miljoner kronor justeras nu ned till 57 miljoner kronor efter höstens skatteprognoser. Efter de satsningar som föreslås i denna höstbudget uppgår det nya budgeterade resultatet till 52 miljoner kronor (se sid 7. Driftbudget 2026).

Förändringar i höstbudgeten

De beslut och prioriteringar som antogs i vårens budget ligger kvar (se bilaga 1). Det är avgörande för Region Gotlands verksamheter att ha stabila planeringsförutsättningar. Därför gör vi inom majoriteten så få förändringar som möjligt i höstbudgeten.

År 2026 blir det första året sedan 2017 utan ett generellt effektiviserings- eller besparingskrav. Trots ett något försämrat ekonomiskt läge vill vi ge våra verksamheter lugn och arbetsro, samt möjlighet att fokusera på utveckling och kvalitet snarare än nya besparingar.

Samtidigt finns obalanser i vissa verksamheter som fortsatt behöver jobbas med för långsiktigt hållbar ekonomi. Det målmedvetna arbete alla nämnder och verksamheter gjort har också spelat stor roll för att nu ha en positiv prognos för Region Gotlands ekonomi 2025. Det ger bra förutsättningar framgent.

Satsningar i höstbudgeten

Strategisk process, ö-lägesfaktorer och kommunikationer

Region Gotland har samarbetat med OECD för att stärka kunskapen om ö-lägets särskilda förutsättningar. Det senaste arbetet är EU-finansierat, där Gotland deltar tillsammans med Öckerö, Grekland och Kroatien. Samtidigt fortsätter arbetet: EU arbetar fram en strategi för öar och regeringen har tillsatt en särskild utredning som syftar till att utveckla regional- och landsbygdspolitik, även kallat SVESAM¹. Parallellt ser vi att EU-kommissionens förslag till långtidsbudget innebär förändringar i de regionala utvecklingsmedlen med minskat fokus på platsbaserade anpassningar. Det påverkar den regionala utvecklingen och ställer högre krav på oss lokalt.

I samband med detta behöver Region Gotland fortsätta det strategiska arbetet med målet om en

---

¹Regeringskansliet (2025). *Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtiden utvecklingspolitik (SOU 2025:85)*. Stockholm: Statens offentliga utredningar

tydlig svensk ö-politik. På Gotland är vi mer beroende av kommunikationer som flyg och färja än någon annan region. Tillgängligheten och kostnaden att ta sig till och från ön är avgörande faktorer som påverkar Gotlands regionala utveckling, beredskap och konkurrenskraft.

Därför satsar vi 1,25 miljoner kronor under 2026 och lika mycket under 2027, för att samordna och stärka Region Gotlands arbete med ö-frågan. Projektet (2026-2027) syftar till att lyfta våra utmaningar med höga färjepriser, vårt dubbla uppdrag som kommun- och region med sjukvårdsansvar och vårt strategiska läge utifrån ett beredskapsperspektiv.

- 1,25 miljoner kronor till strategiskt arbete för ö-läget.

Friluftssamordnare

Sedan 2012 har Sverige haft formulerade mål för friluftspolitiken. Region Gotland har under senare år stärkt sitt arbete genom 8 stora projekt som omsatte 17 miljoner kronor och som engagerade gotlänningar över hela ön. Vi har även – tillsammans med Länsstyrelsen – tillsatt ett friluftsråd, där vi och civilsamhället har en sektorsövergripande plattform för samhandling. Inom ramen för rådet har vi gjort en GAP-analys för vägval framåt. För att fortsätta insatserna med att stärka det friluftsförande arbetet och ta tillvara på investerade medel såväl som lokalt engagemang, tillsätter vi 600 000 kronor för en friluftssamordnare.

- 600 000 kronor för en friluftssamordnare.

Konstmuseet

Gotlands Museum har kommit långt i planerna kring utveckling av om- och tillbyggnad av konstmuseet. Byggnaden på S:t Hansgatan är stängd sedan 2019 på grund av omfattande renoveringsbehov, samtidigt som Region Gotland enligt kulturplan (2025–2028) att vi ska ha ändamålsenliga lokaler. Totalt äskas 6,4 miljoner kronor utöver de 2,9 miljoner kronor som Region Gotland ger till Konstmuseets verksamhet, men på grund av det ekonomiska läget kan regionen inte fullt ut möta äskandet. Vi ser dock behovet och kan tilldela 1,5 miljoner kronor.

- 1,5 miljoner kronor till Kultursamverkansmodellen och Gotlands Fornvänner.

Valnämnden

Under 2026 genomförs val till riksdag, region och kommun (endast till riksdag och region på Gotland). Valnämnden ansvarar för planering och genomförande av valet på Gotland, inklusive bemanning av röstmottagare, utbildning, vallokaler och säkerställande av tillgänglighet och korrekt hantering av röster. Eftersom valår medför högre kostnader än ett normalt verksamhetsår, förstärks nämndens budget.

- 1,76 miljoner kronor under 2026 för genomförande av val till riksdag och region.

Utredningar/uppdrag

Tätortsnära utveckling tillsammans med invånarna

Det regionala utvecklingsuppdraget handlar bland annat om att arbeta med utveckling utifrån geografi, att sprida utveckling och att stärka platser utifrån läge och behov. Region Gotland är bra på att jobba platsbaserat utifrån ö-läget och gentemot fastlandet. Det finns däremot potential att utveckla och förbättra det platsbaserade arbetet på Gotland.

Gotland är en stor kommun. Det finns inga grannkommuner och invånarna bor dessutom väldigt utspritt över hela ön. En stor del av Region Gotlands utvecklingsbaserade aktiviteter och

investeringar sker i Visby med omnejd. Det finns emellertid en rad tätorter på ön där Region Gotland behöver stärka och samordna utvecklingen. För att göra det på ett så bra sätt som möjligt behöver befolkningen på dessa platser involveras.

Region Gotlands engagemang i tätorterna behöver nu synliggöras, samordning kring utveckling i tätorterna måste stärkas och medborgare behöver involveras och görs viktiga. Vårt mål är att fler tätortsbor ska kunna se och ta del av utvecklingen i sitt närområde och i högre grad än idag känna sig sedda och lyssnade på. Det är avgörande att gotlänningar i högre grad upplever och förstår att något händer nära där man bor. Därför ger vi följande uppdrag:

- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram minst tre förbättringsförslag som är möjliga att genomföra under 2026 i tätorterna Slite, Hemse, Roma, Klintehamn, Burgsvik och Fårösund. Barn, ungas och barnfamiljers villkor i tätorterna bör särskilt beaktas. Denna del av uppdraget ska återrapporteras senast i februari 2026.
- Utifrån uppdraget som ligger kring platsbaserad landsbygdsutveckling enligt bygdsam-modell får Regiondirektören i uppdrag att återkomma med en årlig förbättringsplan för tätorterna. Den ska ha sin utgångspunkt i lokala behov och förutsättningar och ta tillvara boendes och civilsamhällets tankar, viljor och ambitioner kring platsen. Denna del av uppdraget ska återrapporteras senast till BAS 2026.
- GotlandsHem får i uppdrag att ta fram minst två förbättringsförslag som är möjliga att genomföra under 2026 i mer socialt utsatta bostadsområden. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i de lokala behoven och förutsättningarna och gärna ske i dialog med boende. Uppdraget ska återrapporteras senast i februari 2026.

Demokrati och dialog

Gotland har ett starkt civilsamhälle och en trygg befolkning med stort lokalt engagemang. Samtidigt är befolkningen och tätorter spridda över hela ön med långa avstånd sinsemellan. Vid dialoger når Region Gotland i hög grad ut - men ofta alltid till samma aktörer. En grupp som Region Gotland ständigt har svårt att nå är barn och unga samtidigt som det finns massor av barn och unga i Region Gotlands olika verksamheter varje dag. Barn och ungas initiativ behöver tas tillvara på ett annat sätt än idag.

Samtidigt ser vi, i till exempel i polisens senaste Trygghetsmätning, att bara 35% av gotlänningarna anser att Region Gotland bryr sig om sådant som påverkar i deras närområde. Det är en alltför låg siffra och det behövs nu insatser för att öka denna. Region Gotland behöver i högre grad finnas närmare människors vardag.

Den demokratiutvecklare Region Gotland tidigare hade finns inte kvar vilket gör att vi behöver hitta rätt väg framåt för att få ökad kraft i demokratiarbetet. Region Gotland genomför idag dialoger men saknar idag ett strategiskt, långsiktigt och framför allt uthålligt arbete för att medvetet inkludera fler och utveckla gotlänningars möjlighet att påverka. För att utveckla det demokratiska arbetet är det viktigt att ständigt jobba med att föra människor närmare samhälle, kommun och region, inflytande och utveckling. Därför ger vi följande uppdrag:

- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram förslag på hur Region Gotland ska få ökad kraft i arbetet kring demokrati och dialog med särskilt fokus på lokalt boende, barn och unga. Uppdraget kan ta utgångspunkt i strukturer som finns och samverkan med civilsamhället uppmuntras. Vidare ska Policy för medborgardialog ses över för att få mer systematiska arbetssätt som leder till förändring för dem vi är till för. Uppdraget återrapporteras till BUB 2026.

Fastighetsbestånd

Arbetet med att stärka Region Gotland som koncern med tätt samarbete med våra hel- och delägda bolag har betonats under mandatperioden. Det gör att vi har kvalitetssäkrat styrning, ledning och uppföljning. Samtidigt bildar vi en ny struktur kring våra bolag med ett moderbolag som tydligt knyts till regionledningen och den politiska nivån. Utifrån det vill vi undersöka fördelar och nackdelar för att hela eller delar av Region Gotlands fastighetsbestånd bör finnas som bolag i den koncernen. Därför ger vi följande uppdrag:

- Regiondirektören får i uppdrag att utreda fördelar och nackdelar med att placera hela eller delar av Region Gotlands fastighetsbestånd i bolag inom Region Gotlands planerade bolagskoncern. Uppdraget återrapporteras till BAS 2026.

Stadsfest

De allra flesta kommuner har någon form av stadsfest med bland annat gratiskonserter och evenemang för medborgarna. Region Gotland har också en del sådant riktat till unga inom ramen för ung kultur och det finns stora evenemang som berikar staden och gotlänningarna. Samtidigt är Gotland genom sin attraktivitet en plats där konserter allt som oftast sker på marknadens villkor med dyra biljetter.

Gotlänningarna har låga löner och många barn, unga och familjer har inte ekonomiska möjligheter att gå på konserter. I somras ordnade Region Gotland, i samband med Hansedagarna, gratiskonserter på scenen i Almedalen. Det var mycket uppskattade med många barn och unga i publiken. Utifrån det och i samband med utvecklingen av ny organisation kring destinationsarbetet finns en ambition att motsvarande gratiskonserter kan bli årligen återkommande, gärna i samverkan med näringsliv och dess organisationer. Därför ger vi följande uppdrag:

- Regiondirektören får i uppdrag att se över hur och när på året en stadsfest eller liknande med gratiskonserter och evenemang för i första hand barn och unga kan bli en årlig återkommande happening. Uppdraget återrapporteras senast februari 2026.

Bassäng för rehab

Just nu byggs ett nytt badhus i Visby samtidigt som vi utreder utvecklingen av Korpen-området. På Korpen har vi idag en bassäng för rehab med stor tillgänglighet för olika patientföreningar. Framåt behöver vi hitta var och hur patient- och rehabbad ska säkerställas. Därför ger vi följande uppdrag:

- Regiondirektören får i uppdrag att, i samverkan med berörda förvaltningar, utreda förutsättningar och föreslå lösningar för att på lång sikt säkerställa behovet i Visbyområdet för de patientföreningar som är på Korpen.

Regionalt utvecklingsråd

Det regionala utvecklingsrådet finns till för att säkerställa strategisk samverkan på högsta nivå för Gotlands bästa intressen. Det regionala utvecklingsrådets uppdrag är att främja arbetet med att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040 och verka för samsyn och ett effektivt, regionalt utvecklingsarbete.

Det regionala utvecklingsrådet leds av Region Gotland. Regionstyrelsens ordförande är ordförande och sammankallande i rådet. I rådet ingår politiker från det regionala utvecklingsutskottet, regiondirektör, landshövding och länsråd från Länsstyrelsen i Gotlands län, rektorsrådet vid Uppsala universitet Campus Gotland, chef för Arbetsförmedlingen Gotland, regementschef vid Gotlands regemente och två representanter från näringslivsorganisationerna som samverkar inom näringslivsberedningen.

Rådet möts minst fyra gånger per år. Till rådet finns en beredningsgrupp där Region Gotland, Länsstyrelsen och Uppsala universitet deltar. Region Gotland, avdelningen Regional utveckling är sekretariat. Regionala utvecklingsrådet är det överordnade samverkansrådet och en del i en större samverkansstruktur där Forum för social välfärd och Forum för tillväxt, klimat och energi också ingår.

Utöver regionalt utvecklingsutskott träffas Region Gotland, Länsstyrelsen och Uppsala Universitet Campus Gotland för att diskutera strategiska frågor, exempelvis världsarvsfrågor, de blåa frågorna och kommunikation samt infrastruktur i flera olika forum. Istället för att ha flera olika strategiska forum kan en möjlighet vara att samla dem i ett. Därför ger vi följande uppdrag:

- Regiondirektören får i uppdrag att utreda möjligheterna att nyttja det Regionala utvecklingsrådet för frågor som idag hanteras inom andra strategiska forum och återkomma med ett förslag senast 15 december 2025.

Driftbudget 2026 (mnkr)	Budgetbeslut juni	Budgetavstäm.
Personalkostnadskompensation		
Generell personalkostnadskompensation 3 %	130.0	130.0
Summa personalkostnadskompensation	130.0	130.0
Resursfördelningsmodeller		
Resursfördelningsmodell BUN	-25.4	-25.4
Resursfördelningsmodell GVN	20.4	20.4
Resursfördelningsmodell SON	29.2	29.2
Resursfördelningsmodell HSN	56.6	56.6
Summa resursfördelningsmodell	80.8	80.8
Externa avtal och interna prishöjningar		
Externa avtal	44.3	44.3
Interna priser regionstyrelseförvaltningen	5.4	5.4
Interna priser teknikförvaltningen (försörjningsavdelningen)	3.6	3.6
Förändring internhyra (3,6 %)	16.2	16.2
Driftskostnader exploatering	1.1	1.1
Summa externa avtal och interna priser	70.6	70.6
Ramtillskott		
Utveckling AI	0.50	0.50
IT	4.00	4.00
Drift Hemse och Slite ishall	1.50	1.50
Drift och hyra fritidsanläggningar	0.50	0.50
Energicentrum/rådgivning	0.16	0.16
Antagande och implementering av nytt stödsystem på fritidsområdet	3.15	3.15
Verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031	0.70	0.70
Finansiering arbetsmodell för landsbygdsutveckling	0.90	0.90
Näringslivsanslag	3.90	3.90
Implementering av digital inflyttarservice och gotland.com i ordinarie verksamhet	1.00	1.00
Räddningstjänsten	3.00	3.00
Särskild kollektivtrafik	5.00	5.00
Utökade resurser exploatering och ökat bostadsbyggande	1.60	1.60
Skötsel av klintkanten Visby innerstad	0.30	0.30
Kapitalkostnader samhällsprojekt	9.00	9.00
Bygglov - effektivitet och förstärkning	3.00	3.00
PM10 och alkoholhantering	1.00	1.00
VA-rådgivare	0.40	0.40
Exploatering och samhällsbyggnad	7.70	7.70
Förstärkning till förskolan	7.90	7.90
Grundskola inkl. anpassad skola	13.00	13.00
Barn- och elevhälsan	1.40	1.40
Säkerhet och beredskap, samt skolorganisationen	1.00	1.00
Skolbibliotek	2.50	2.50
Folkhögskolan Enter	0.70	0.70
Insättande av stödboende – skadligt bruk och beroende	9.40	9.40
Avhopparverksamhet	2.00	2.00
Nytt journalsystem - kvalitet i införande	10.00	10.00
Hyra havspaviljongen	10.40	10.40
Satsningar efter budgetavstämning		
Friluftssamordnare		0.60
Valnämnd		1.76
Fokus Ö-politik och kommunikationer		1.25
Konstmuseet förprojektering		1.50
Summa ramtillskott	105.6	110.7
Reavinster och exploatering	-20.0	-20.0
Summa förändring budget 2026	367.0	372.1
Budgeterat resultat 2026	75	52